

Handläggare

Abraham Rondon
08-508 26 229

Till

Trafiknämnden
2024-04-18

Trygghets- och tillgänglighetsåtgärder vid busshållplatser i Järva och söderort. Genomförandebeslut

Förslag till beslut

1. Trafiknämnden godkänner förslag till genomförande av projekt trygghets- och tillgänglighetsåtgärder vid busshållplatser i Järva och söderort till en investeringsutgift om 40 miljoner kronor.

Gunilla Glantz
Förvaltningschef

Sara Bergendorff
Avdelningschef

Jenny Carlsson
Enhetschef

Sammanfattning

Projektets syfte är att utreda, projektera och genomföra åtgärder vid och i närheten av busshållplatser i Järva och söderort. Åtgärderna ska bidra till ett hela resan-perspektiv med målet om att kollektivtrafikens hållplatser och deras anslutningar ska vara trygga, trafiksäkra och tillgängliga för alla.

I enlighet med Stockholm stads budget för 2024 har trafiknämnden i uppgift att öka takten i att skapa trygga gångvägar till och från busshållplatser vid stombussnätet och söka trygghetsmedel för belysningsåtgärder kopplat till detta arbete.

Exempel på åtgärder inkluderar förlängning eller tillgänglighetsanpassning av hållplatser för personer med

funktionsnedsättning, förbättring av belysning, vegetationsskötsel, hastighetsdämpande åtgärder, nya gånganslutningar samt tillgänglighetsanpassning av befintliga övergångsställen.

Var för sig är de enskilda åtgärderna så små att de skulle kunna utföras med beslut enligt kontorets delegationsordning, men då de är många till antalet har kontoret valt att samla dem i ett större projekt och låta nämnden besluta om omfattningen. Att nämnden fattar beslut om projektet innebär också att kontoret återkommer med en slutredovisning där de åtgärder som genomförts presenteras.

Projektets genomförande planeras att påbörjas 2024 och pågå till och med 2025.

Kontoret föreslår att trafiknämnden beslutar om genomförande av projekt trygghets- och tillgänglighetsåtgärder vid busshållplatser i Järva och söderort till en investeringsutgift om 40 miljoner kronor.

Introduktion till projektet

Bakgrund

Alla stockholmare oavsett funktionsförmåga ska ha samma möjlighet till delaktighet i samhället och hinder i den befintliga byggda miljön ska åtgärdas. I plan- och bygglagen (2010:900), PBL, finns bestämmelser om att enkelt avhjälpna hinder i lokaler som allmänheten har tillträde till samt på allmänna platser ska undanröjas. Exempel på enkelt avhjälpna hinder är: kontrastmarkering i trappor och vid busshållplatser, ledstråk, samt tillgänglighetsanpassning av övergångsställe.

I ”Program för tillgänglighet och delaktighet för personer med funktionsnedsättning 2024-2029” framgår att stadens ambition är att alla ska kunna förflytta sig, vistas i och använda Stockholms stads miljöer. I programmet framgår också att alla ska kunna genomföra resor och att resor utan hinder är en förutsättning för självständighet och jämlika levnadsvillkor. Arbetet med resor ska genomsyras av ett ”hela resan-perspektiv”.

Även i stadens förslag till kollektivtrafikplan betonas helhetsperspektivet på resan som avgörande för kollektivtrafikens attraktivitet. Hela resan-perspektivet handlar om att både se busstrafikens framkomlighet och restider, men också att gång- och cykelanslutningar till hållplatser och stationer ska vara trygga, trafiksäkra och tillgängliga.

För att fler ska kunna genomföra resor utan hinder och bidra till ett hela resan-perspektiv i kollektivtrafikplanen avser trafikkontoret att under de kommande åren se över behovet av trygghets- och

tillgänglighetsåtgärder vid och i närheten av busshållplatser. I stadens budget för 2024 anges att staden behöver ta ett större ansvar för och prioritera investeringar till ytterstaden och stadens fokusområden. I ett första skede har åtgärder i fokusområde Järva och söderort prioriterats.

Projektet är grundat på tidigare genomförda tillgänglighetsinventeringar av busshållplatser och övergångsställen, på regionens statistik över antalet påstigande passagerare per busshållplats samt utifrån synpunkter från allmänheten som har kommit till trafikkontoret via Servicecenter.

Mål och syfte

Projektets syfte är att utreda, projektera och genomföra åtgärder vid och i närheten till busshållplatser i Järva och söderort. Åtgärderna ska bidra till ett hela resan-perspektiv med målet om att kollektivtrafikens hållplatser och dess anslutningar ska vara trygga, trafiksäkra och tillgängliga för alla.

Projektet omfattar åtgärder på allmän platsmark vid och kring busshållplatser i Järva och söderort.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts inom trafikkontoret.

Åtgärdsförslag

Projektets innehåll

Kontoret samlar kontinuerligt in förslag på hur stadens gatumiljö kan göras mer tillgänglig. Synpunkter och förslag från allmänheten är en viktig del i detta men också egna inventeringar. Busshållplatserna som föreslås åtgärdas inom detta projekt är valda utifrån fyra kriterier: läge, antal påstigande passagerare, platsinventering (identifierade åtgärdsbehov) och inkomna synpunkter.

Andelen busshållplatser som är tillgängliga för personer med funktionsnedsättning är generellt högre i innerstaden än i ytterstaden. Samtidigt har trafiknämnden lyft fram i budgeten 2023 Järva som ett viktigt område att satsa på. Därför har busshållplatser i ytterstaden prioriterats och med särskilt fokus på Järva och söderort. Söderorts busshållplatser omfattar bland annat busshållplatser samt gångbanor vid Skogskyrkogårdens tunnelbanestation. I området rör sig många äldre samt personer med synnedsättning. Åtgärderna avser också att komplettera

Kyrkogårdsförvaltningens arbete med att tillgänglighetsanpassa flertalet hållplatser inne på Skogskyrkogården.

Exempel på åtgärder inkluderar förlängning eller tillgänglighetsanpassning av hållplatser för personer med funktionsnedsättning, förbättring av belysning, vegetationsskötsel, hastighetsdämpande åtgärder, nya gånganslutningar samt tillgänglighetsanpassning av befintliga övergångsställen.

Tillgänglighetsanpassning av busshållplatser utförs enligt stadens typritning. Det innebär att kantstenen höjs för att minska insteget mellan hållplatsen och bussen, vilket möjliggör av- och påstigning med rullstol och andra hjälpmedel. Busshållplatsen förses också med vita betongplattor längs med kantstenen vilket underlättar för personer med synnedsättning att hitta hållplatsen. Dessutom indikerar de taktila markeringarna vid påstigningspunkten var bussens framdörrar kommer att stanna. För att minska spårbildningen vid hållplatsen förses hållplatserna också med en förstärkt yta i körbanan.

Eftersom de enskilda åtgärderna är små har kontoret valt att samla dem i ett större projekt och låta nämnden besluta om omfattningen.

Kostnadsuppskattningar för respektive åtgärd tas fram när åtgärderna är färdigprojekterade, och antalet åtgärder anpassas till projektets budgetram. En preliminär bedömning indikerar att åtgärder kan implementeras vid ungefär 15 hållplatslägen i Järva och cirka 15 hållplatslägen i söderort.

Exempel på föreslagna åtgärder inkluderar:

Ärvingevägen i Kista

Tillgänglighetsanpassning av två busshållplatser samt förstärkt belysning.

Figur 1 BHP Ärvingevägen

Figur 2 BHP Ärvingevägen

Skrakgränd i Farsta

Tillgänglighetsanpassning av två busshållplatser.

*Figur 3 BHP Skrakgränd**Figur 4 BHP Skrakgränd*

Rinkeby centrum S i Rinkeby

Ökad tillgänglighet genom omplacering av väderskydd, förlängning av ledstråk, justering och tillgänglighetsanpassning av övergångsställe, förläggning av räcke för att skydda trädrötterna och förebygga att genvägar bildas, hårdgörande av ytor för att minimera risken för halkolyckor samt hastighetsdämpande åtgärder i södergående riktning.

*Figur 5 Rinkeby centrum S**Figur 6 Rinkeby centrum S*

Skogskyrkogården

Tillgänglighetsanpassning av tre hållplatser. En av dem är start- och ändhållplats för bussen som trafikerar inne på Skogskyrkogården. Dessutom föreslås ett ledstråk att anläggas för att underlätta orienteringen mellan tunnelbaneentrén, busshållplatserna och olika anslutningsvägar. Trappans kontrastmarkering förbättras och de genomgående gångbanorna kompletteras med markeringar. Åtgärder för framkomlighet, säkerhet och orienterbarhet är extra viktiga på denna plats eftersom det rör sig många personer med synnedsättning samt äldre i området.

Konsekvenser

Tillgänglighet

Stockholm ska vara en tillgänglig stad för alla dess invånare. Alla, oavsett funktionsförmåga, ska ha rätt till full delaktighet. Genom att tillgänglighetsanpassa busshållplatser samt gånganslutningar till/från hållplatserna bidrar trafikkontoret till en förbättrad tillgänglighet inom sitt ansvarsområde. En förbättrad framkomlighet bidrar också till bättre möjligheter att resa med buss för alla resenärer, oavsett funktionsnedsättning. Detta ligger i linje med fokusområde tre i stadens *Program för tillgänglighet och delaktighet för personer med funktionsnedsättning* samt med de lagkrav som finns gällande enkelt avhjälpta hinder och målsättningar om en tillgänglig kollektivtrafik.

Miljökonsekvenser

En förbättrad tillgänglighet, trygghet samt trafiksäkerhet vid busshållplatserna kan leda till att fler åker kollektivt istället för med personbil, vilket är positivt ur miljösynpunkt.

Konsekvenser för barn

I FN:s barnkonvention framgår bland annat att barn med funktionsnedsättning har rätt till ett fullvärdigt liv med ett aktivt deltagande i samhället. För att detta ska vara möjligt behöver allmänna platser vara tillgängliga och trafiksäkra. Trafikkontorets arbete med tillgänglighetsanpassning samt standardhöjning av busshållplatser ökar med andra ord möjligheten för barn och ungdomar med funktionsnedsättning att ta del av samhällslivet.

Jämställdhet

Studier visar att skillnaderna mellan hur män och kvinnor reser i Stockholm är relativt små och trenden är att de flesta skillnaderna minskar över tiden. I dagsläget åker män något mer bil än kvinnor, medan kvinnor reser något mer med kollektivtrafik.

Tillgänglighetsanpassning av övergångsställen och andra passager, anläggning av ledstråk och kontrastmarkering av trappor, tillgänglighetsanpassning av busshållplatser och trygghetsåtgärder i anslutning till hållplatser underlättar i första hand för gångtrafikanter med funktionsnedsättningar. Sammantaget skapar arbetet med ökad tillgänglighet och trygghet på och i anslutning till busshållplatserna bättre förutsättning för självständighet för både kvinnor och män.

Trafiksäkerhet och trygghet

Det är viktigt att kollektivtrafikresenärer ska känna sig säkra och trygga under hela resan. I projektet föreslås trygghet- och trafiksäkerhetsåtgärder som till exempel hastighetsdämpande åtgärder vid övergångsställen, förbättring av belysning och röjning av vegetation.

Tidplan och genomförande

Tidplan

Aktivitet	2024	2025
Genomförandebeslut (TN och ev. KF)	x	
Projektering	x	x
Upphandling	x	
Entreprenad	x	x

Bristfälliga busshållplatser ur tillgänglighetsperspektiv har identifierats under 2023. Arbete med framtagande och åtgärdsförslag påbörjades under 2023 och fortsätter under 2024 och 2025. Upphandling av entreprenör planeras under 2024. Genomförande planeras ske under 2024 och 2025.

Produktionsplanering och trafik under byggtiden

Det är i första hand arbeten i anslutning till busshållplatserna som riskerar att medföra trafikstörningar. Det påverkar framförallt busstrafiken men kan även påverka andra trafikanter. Planerade åtgärder samordnas med berörda aktörer, och störningarna förväntas vara begränsade och av kortvarig natur.

Intressenthantering och kommunikation

Projektets kommunikation ska skapa kännedom om och acceptans för projektet. Kommunikation kommer att riktas mot trafikförvaltningen, bussleverantörer samt kollektivtrafikresenärer.

Ekonomi och finansiering

Investering

Investeringsutgiften för projekt tillgänglighetsanpassning av busshållplatser i Järva och söderort beräknas till 40 miljoner kronor enligt tabell nedan. Kontoret bedömer att den förslagna summan är tillräcklig för att åtgärda de hållplatser (cirka trettio hållplatser) med störst behov av åtgärder.

	Tidigare nedlagt (mnkr)	Kommande utgifter (mnkr)	Totalt (mnkr)
Utredning och projektering	2	3	5
Byggaktörskostnader inkl. byggledning och risk		2	2
Entreprenad		29,9	29,9
Index		3,1	3,1
Summa utgifter		38	40

Kontoret planerar enligt en grov uppskattning att 15 stycken hållplatslägen ska åtgärdas i söderort och 15 stycken i Järva till en kostnad på 40 mnkr.

Projektet redovisas inom framkomlighetsatsningen för kollektivtrafik och bedöms kunna inrymmas inom nämndens långsiktiga investeringsplan.

Investeringarna kommer att aktiveras successivt från och med år 2025 och kapitalkostnaderna kommer därefter att öka årligen. Från och med år 2026, då hela projektet är genomfört, beräknas kapitalkostnaderna till 3,1 mnkr per år. Kapitalkostnaden är preliminärt beräknad med en avskrivningsperiod på 20 år och en internränta om 2,8 procent.

Driftkostnader

Åtgärderna medför inte så stor påverkan av kostnaderna för drift och underhåll att det beräknas och redovisas. Vissa typer av åtgärder, exempelvis förlängningar av busshållplatser och nya gångkopplingar kan medföra något ökade kostnader för drift och underhåll eftersom de medför större ytor som behöver snöröjas och halkbekämpas och fler betongplattor som kräver underhåll. Belysning och gatumöbler i form av sittplatser och sopkorgar kan tillkomma. Nämndens driftskostnader väntas dock bli i stort sett oförändrade.

Risk/Osäkerhet

Investeringen avser ett flertal mindre åtgärder. Riskerna i respektive projekt bedöms som relativt små och om något projekt fördröjas kan antalet projekt komma att justeras. Risken för överskridande av budgetramen anses därför som mycket liten.

Slut